

УДК 681.518.54

Гордієнко А. В., учениця 11-Б класу Дніпровського ліцею №54, Дніпровська міська рада
 Науковий керівник: Мамайкін О.Р., к.т.н., доцент кафедри гірничої інженерії та освіти
 (Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

ОБҐРУНТУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ ВНУТРІШНІХ РЕЗЕРВІВ ВУГЛЕДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В стратегіях розвитку енергетичної галузі України до 2030 та 2035 року продовжують наголошувати, що державна фінансова підтримка є неодмінною умовою нормального функціонування вітчизняної вугільної промисловості в її нинішньому стані. Питання формування внутрішніх економічних резервів вугледобувних підприємств залишаються недостатньо розкритими, знаходяться в стадії розробки у цій галузі, що обумовлює особливу актуальність теми дослідження.

Мета роботи полягає в розробці інструментарію і практичних рекомендацій щодо формування внутрішніх резервів вугледобувних підприємств з подальшим переведенням їх до беззбиткового режиму роботи під час військового стану.

Ідеєю роботи є зіставлення внутрішніх резервів та параметрів підприємства для оцінки його впливу на розвиток територіальної громади.

Для досягнення поставленої мети було вирішено такі завдання: проаналізувати фактори впливу на внутрішні резерви, провести оцінювання формування внутрішніх резервів, розробити варіанти відтворення потужності вугледобувних підприємств з використанням внутрішніх резервів, змоделювати ефективність використання внутрішніх резервів.

Економічна сутність резервів як невикористаних можливостей полягає у забезпеченні стійкого життєвого простору та розвитку суб'єкта господарювання у конкурентному середовищі. Для організації комплексного та цілеспрямованого пошуку економічних резервів їх класифікують за різноманітними ознаками. Основою виявлення резервів є обсяг і якість наявних у них ресурсів.

Таблиця 1

Класифікаційні ознаки	Види резервів
Рівень формування	Національні, галузеві, регіональні, внутрішньовиробничі
Характер використання	Екстенсивні та інтенсивні
Час використання	Невикористані, поточні (короткострокові), перспективні (довгострокові)
Стадії життєвого циклу	Виробничі, експлуатаційні
Спосіб виявлення	Явні, приховані
Стабільність	Постійно діючі, епізодичні
Економічні показники	Обсяги виробництва, прибуток, витрати тощо
За просторовою ознакою	Зовнішні та внутрішні

Внутрішні економічні резерви приховані в структурі формування та факторах впливу на техніко-економічні показники роботи вугледобувних підприємств державної форми власності. Поєднання фондів територіальних громад Донбасу з ринковими механізмами виробництва та реалізації вугілля може дати позитивні результати в трансформації вугледобувних підприємств до розвитку економічної, екологічної та соціальної спрямованості.

Таблиця 2

Вугледобувне підприємство	Залежність собівартості видобутку (S) від		
	продуктивність праці робочого з видобутку (P), т/міс.	фактичний видобуток на шахті (D), м/міс.	рівень концентрації робіт на шахті (K), м/1000 т
1-3 Новогродівська	$S = 2557,6 - 30,5P$	$S = 1884,5 - 1,1D$	$S = 1745,4 - 1,2K$
Капітальна	$S = 2409,5 - 38,8P$	$S = 2343,7 - 2,3D$	$S = 1998,2 - 5,7K$
Котлярівського	$S = 2275,1 - 30,8P$	$S = 2570,3 - 2,1D$	$S = 118,9 + 2,6K$
Курахівська	$S = 4577,8 - 90,1P$	$S = 3408,8 - 10,5D$	$S = -2328,5 - 1,7K$
Південнодонбаська №1	$S = 2239,2 - 27,8P$	$S = 2559,9 - 1,9D$	$S = -703,8 + 8,1K$
Південнодонбаська №3	$S = 1272,2 - 5,2P$	$S = 2194,6 - 1,3D$	$S = 2899,1 - 4,6K$
Родинська	$S = 3997,2 - 76,9P$	$S = 3728,9 - 18,3D$	$S = 742,0 + 6,5K$
Україна	$S = 3081,5 - 41,8P$	$S = 2186,7 - 3,2D$	$S = 581,1 + 1,9K$
Центральна	$S = 3403,8 - 26,5P$	$S = 2876,4 - 4,1D$	$S = 2357,1 + 0,2K$
Шахта 5/6	$S = 1398,3 + 12,2P$	$S = 3115,3 - 10,6D$	$S = -452,8 + 4,9K$

Диверсифіковані підприємства за своїми техніко-економічними показниками можуть перетворитися у досить прибуткові джерела поповнення місцевих бюджетів, при тому не слід забувати про екологічну корисність відробки техногенних відходів. Можна стверджувати, що рівень заробітної платні на диверсифікованих підприємствах може досягнути рівня розвитку індексу людського капіталу при мінімальній необхідності в перекваліфікації, але при значно кращих умовах праці.

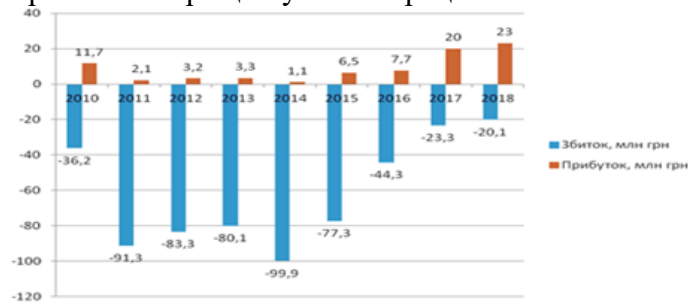

Рисунок 1 – Динаміка росту заробітної плати в умовах розширення обсягів видобутку вугілля

Перелік посилань

1. Акмаєв А. І. Формування стратегії розвитку вугледобувних підприємств: монографія / Акмаєв А. І., Белозерцев В. М., Белозерцев Р. В. – Алчевськ : ДонДТУ, 2009. – 226 с.
2. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: монографія / за заг. ред. А. Е. Воронкової. – Х.: ІНЖЕК, 2006. – 448 с.
3. Драчук Ю. З. Оцінка ефективності інновацій у безпеці виробництва: монографія / Ю. З. Драчук. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2009. – 420 с.
4. Житна І. П. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. / Житна І. П., Таций І. В., Житний Є. П. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. – 336 с.
5. Іващенко В. М. Економічний аналіз господарської діяльності / В. М. Іващенко, М. А. Болдох. – К.: Нічлава, 2009. – 204 с.
6. Камінський А. Б. Економічний ризик та методи його вимірювання / А. Б. Камінський. – К.: Козаки, 2002. – 120 с.
7. Кігель В. Р. Методи і моделі підтримки прийняття рішень у ринковій економіці: монографія / В. Р. Кігель. – К.: ЦУЛ, 2003. – 202 с.
8. Трифонова О. В. Управління потоками вугільної продукції та стійким функціонуванням збиткових шахт України: монографія / О.В. Трифонова, О. Ю. Кравець. – Д.: НГУ, 2014. – 202 с.